

عنوان مقاله:

نقش عوامل موثر بر شکل گیری و گسترش مناطق حاشیه نشین (مطالعه موردی: سکونتگاههای غیررسمی شهر رشت)

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات محیطی هفت حصار، دوره 12، شماره 45 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 21

نویسندگان:

نگار هوشنگی - دانشگاه آزاد اسلامی واحد پروفیسور حسابی

حسن سجاد زاده - دانشگاه بوعلی سینا همدان

محمدسعید ایزدی - دانشگاه بوعلی سینا همدان

خلاصه مقاله:

فراگیری پدیده‌ی اسکان غیررسمی در پی نابرخورداری قشر ضعیف جامعه شهری از مزایای قانونی کالبد شهر بوجود می‌آید. از این رو، با توجه به متنوع بودن دلایل حاشیه‌نشینی در شهرهای مختلف، شناخت عوامل موثر در پیدایش و توسعه این مناطق بیش از پیش لازم و ضروری به نظر می‌رسد. ازدیاد جمعیت در رشت به عنوان یکی از کلانشهرهای مهاجرپذیر، موجبات گسترش افقی شهر به صورت ناموزون را فراهم نموده است. لذا شناخت عوامل موثر در شکل‌گیری این مناطق و گسترش آن جهت تامین حقوق شهروندی و بهبود کیفیت زندگی ساکنان این مناطق، اهمیت می‌یابد. معیارهای مورد سنجش در ارتباط با این موضوع شامل مولفه‌های اجتماعی-فرهنگی، اقتصادی، کالبدی و قانونی، مدیریت شهری و زیست‌محیطی است. در این راستا، این پژوهش با رویکردی توصیفی تحلیلی و شیوه‌های مرور متون، منابع و اسناد تصویری در بستر مطالعات کتابخانه‌ای و روش تحقیقی موردی، سعی در بازشناسی عوامل موثر در شکل‌گیری و گسترش چهار سکونتگاه‌های غیررسمی شهر رشت شامل مناطق پاسکیاب، نخودچر، جماران و عینک را دارد. از این رو، در بخش کمی پس از استفاده از ابزار پرسشنامه، به منظور اولویت‌بندی یافته‌های حاصل از آن، از روش عاملی اکتشافی استفاده شده است. این روش به بررسی همبستگی درونی مابین گویه‌های متعدد پژوهش می‌پردازد و در نهایت آن‌ها را در قالب عامل‌های کلی محدودتری دسته‌بندی می‌نماید. همچنین، حجم نمونه از طریق فرمول کوکران ۳۸۴ عدد محاسبه گردید. در بخش کیفی پژوهش نیز، از ابزار مشاهده غیرمشارکتی، تصاویر و نقشه‌ها استفاده شده است. بر اساس یافته‌های پژوهش زیرمعیارهای قومیت، میزان ارتباط ساکنین این مناطق با خویشاوندان و همسایگان خویش و فقدان عدالت اجتماعی در ارتباط با معیار اجتماعی-فرهنگی به عنوان موثرترین معیار در شکل‌گیری و گسترش این مناطق به شمار می‌روند. پس از آن زیرمعیارهای قیمت ارزان زمین (مسکن) و میزان اجاره بهای پایین در ارتباط با معیار اقتصادی بیشترین سهم را در شکل‌گیری این مناطق برعهده دارند. در نهایت اجرای پروژه‌های بهسازی جهت تامین فضاهای عمومی و قانونمند شدن ساخت و سازها در ارتباط با معیار مدیریت شهری که ناشی از سوء مدیریت یکپارچه در شهرستان رشت به شمار می‌رود، کمترین تاثیرگذاری را در شکل‌گیری و گسترش مناطق حاشیه‌نشین داراست. بر این اساس، معیارهای اجتماعی-فرهنگی با یک سوم واریانس کل به عنوان شاخصه اصلی در پیدایش و گسترش اسکان غیررسمی در مناطق ذکر شده در شهر رشت مطرح می‌شود.

کلمات کلیدی:

اسکان غیررسمی، مناطق حاشیه ای، مهاجرت، بدمسکنی.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1896349>

